

T MGN

TREFPUNT MEDISCHE GESCHIEDENIS NEDERLAND

TMGN

Het Trefpunt is een kennis-, documentatie- en erfgoed-centrum voor de niet-universitaire beoefening van de medische geschiedenis in Nederland

Stichting Centrum Medisch-Historische Documentatie en Medisch Erfgoed

Stichting Farmaceutisch Erfgoed

Stichting Historisch Verpleegkundig Bezit

De Trefpunt-units

De units aan het Foksdiep zijn in beheer bij een drietal stichtingen:

- Foksdiep 4, 8 en 10: **SCME**
- Foksdiep 2: **SHVB**
- Foksdiep 6: **SFE**

Over het Trefpunt

Het Trefpunt staat midden in het werkveld van de medische geschiedenis in Nederland. Door zijn omvangrijke bibliotheek, uitgebreide erfgoed collecties en connecties met de medische beroepsorganisaties en specialismen, de verpleegkunde, de paramedische vakken, de farmacie, de tandheelkunde, de diergeneeskunde en gezondheidszorginstellingen en -organisaties biedt het een creatieve werk- en overlegomgeving voor iedereen die geïnteresseerd is in de medische geschiedenis. Studenten uit het hoger en middelbaar onderwijs kunnen in het Trefpunt terecht voor hulp bij de voorbereiding van een medisch-historische presentatie en het schrijven van scripties.

HET TREFPUNT IN DE MEDIA

In dag- en weekbladen, medische periodieken en radio- en televisie-uitzendingen wordt het Trefpunt regelmatig voor het voetlicht gebracht. 'De Ark van Noach in de digitale wereld' is een goede samenvatting van zijn rol als bibliotheek- en erfgoedinstelling. De rijke collectie medisch, farmaceutisch, verpleegkundig en fysiotherapeutisch erfgoed levert fraaie beelden en kan voor bezoekers hands-on worden gedemonstreerd. Voor foto- en filmprojecten en voor tentoonstellingen kunnen objecten worden uitgeleend.

Activiteiten

Tijdens vrijwilligersdagen presenteren vertegenwoordigers van de verschillende vakgebieden de resultaten van hun onderzoek. Deze presentaties zijn niet alleen ter plaatse bij te wonen, maar worden ook via livestream uitgezonden, zodat geïnteresseerden overal ter wereld kunnen meekijken. Zo mogelijk worden de video-opnames van deze presentaties op onze website geplaatst.

BOEKPRESENTATIES

ONDERZOEKPRESENTATIES

LUNCHLEZINGEN

Bijeenkomsten

Het Trefpunt beschikt over verschillende vergaderaccommodaties, voorzien van audiovisuele hulpmiddelen en mogelijkheden voor video-registratie en livestream. Behalve voor organisaties en instellingen die verbonden zijn aan de Trefpunt-partners zijn deze ruimtes ook beschikbaar voor gebruik door derden. De tarieven voor huur en catering zijn op aanvraag beschikbaar.

BIJEENKOMSTEN

WITNESS SEMINARS

SCHOLIEREN EN STUDENTEN

Bezoek onze website

voor uitgebreide informatie over onze organisatie, onze vrijwilligers, onze unieke collecties, geplande activiteiten en beschikbare voorzieningen.

Bekijk onze agenda

Voor de meest recente openingstijden en een overzicht van aanstaande evenementen, zie onze agenda online:

www.tmgn.nl

SCME

De SCME beheert de Trefpunt-units voor de geschiedenis van de geneeskunde en gezondheidszorg

Doel

De stichting (voluit: Stichting Centrum voor Medisch-Historische Documentatie en Medisch Erfgoed) heeft als doel:

- de exploitatie en het beheer van een opstal waarin medisch-historische documentatie en medisch erfgoed wordt ondergebracht ten behoeve van historisch onderzoek en dat kan dienen als atelier voor medisch historisch onderzoek en trefpunt van belangstellenden in de geschiedenis van de geneeskunde en gezondheidszorg
- het beheer over en instandhouding van de collectie
- het verrichten van 'alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn'.

BIBLIOTHEEK

Bibliotheek

Ruim vierduizend meter vakliteratuur vormen een eldorado voor medisch-historische onderzoekers. Alle werken zijn ingedeeld naar vakgebied c.q. naar medisch specialisme. In de medisch-historische bibliotheek vindt men de belangrijkste bibliografische naslagwerken. Alle boeken staan in open opstelling. De bibliotheek beschikt over faciliteiten voor fotokopiëren, scannen en fotografie. De computer geeft toegang tot het internet.

MEDISCH ERFGOED

Erfgoed en archieven

De medische collecties van het Trefpunt beperken zich in principe tot erfgoed dat geen museale status heeft, maar wel kan worden ingezet voor hands-on medisch-historisch onderwijs en demonstratie. Sommige gebruikers beheren afgesloten vitrines met museale objecten.

In het Trefpunt worden archieven en archivalia bewaard, in het bijzonder uit de 20e eeuw.

Activiteiten

In het Trefpunt is de SCME verantwoordelijk voor een groot aantal activiteiten. Lunchlezingen, boek- en onderzoekspresentaties, witness seminars en het rondleiden van bezoekers (scholieren en studenten) zijn gezamenlijke activiteiten met de Trefpunt-partners.

WERK GROEPEN

Werkgroepen

- *Werkgroep 'Amen'* (Audiovisueel Medisch Erfgoed Nederland): verzamelt, documenteert, restaureert en digitaliseert oude fotocollecties, video's en films die van medisch-historische waarde zijn.
- *Werkgroep Medisch Latijn*: vertaalt medische werken van het Latijn naar het Nederlands, zodat zij beter toegankelijk worden voor medisch-historisch onderzoek.

CURSUS MEDISCHE GESCHIEDENIS

TMGN-cursus

In het Trefpunt wordt de jaarlijkse Landelijke Cursus Medische Geschiedenis voortgezet die sinds 1971 door een groot aantal belangstellenden (sinds 2018 deels ook via de livestream) wordt gevolgd. Zo mogelijk worden de voordrachten later op de website geplaatst. Zie het overzicht van alle cursusbijeenkomsten op onze website.

ONDERWIJS

Onderwijs

Scholieren en studenten die het Trefpunt bezoeken als onderdeel van hun opleiding krijgen voorafgaand aan hun rondleiding een thematische presentatie. Voor o.a. de geschiedenis van de Neurologie en de Oogheelkunde zijn op de website series colleges te vinden.

INTERVIEWS

Interviews

Het Trefpunt heeft een standaardopstelling voor het afnemen van interviews. Prominente vertegenwoordigers van de medische wereld informeren ons zo over belangrijke ontwikkelingen op hun vakgebied en over de rol die zij daarin hebben gespeeld.

TMGN-UITGAVEN

Uitgaven

Het Trefpunt publiceert in eigen beheer de resultaten van medisch-historisch onderzoek. Het adagium 'Ad fontes' is daarbij een belangrijk criterium voor de uitgaven. Naast losse TMGN-uitgaven worden kleinere studies uitgegeven in de reeks *Ad Fontes Cahiers*.

SFE

Dé organisatie waar vraag en antwoord met betrekking tot de geschiedenis van de farmacie in Nederland bij elkaar komen

Collectiebeheer

De Stichting Farmaceutisch Erfgoed beheert de uitgebreide collectie van de KNMP, waaronder de Historische Bibliotheek, de Kralingsche Apotheek uit 1895, en het archief van de Haagse Ziekenhuizen. Deze is verrijkt met donaties van particulieren en instellingen, zoals boeken van het Gorlaeus laboratorium, de collectie-Grendel en historische kasten uit Harderwijk. Deze samenvoeging van archieven en objecten biedt een uitgebreid overzicht van de geschiedenis van medicijnen en het apothekersberoep.

Symposia

De SFE organiseert jaarlijks een Farmaceutisch Historische Dag (sinds 1981). Op dit symposium wordt een thema behandeld, vanuit het verleden, maar uitkomend op het heden en met een blik op de toekomst. De afgelopen jaren waren de thema's: antibiotica, opiaten, automatisering, apotheekbereidingen en vrouw en farmacie. Zie de website:

www.stichtingfarmaceutischerfgoed.nl/agenda

Nationaal Farmaceutisch Museum

De Stichting Farmaceutisch Erfgoed is verantwoordelijk voor het Nationaal Farmaceutisch Museum. Hierin ontmoeten heden, verleden en toekomst van de farmacie elkaar in een nieuwe museumomgeving: het virtueel museum.

Dit museum is opgebouwd uit losse online tentoonstellingen die zijn ingericht met objecten uit de eigen collectie en uit collecties van derden, waaronder het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen, het Rijksmuseum Boerhaave en het Zuiderzeemuseum.

Het virtueel museum ontsluit farmaceutisch erfgoed digitaal, dynamisch en duurzaam. Zo wordt ook dit deel van de Nederlandse cultuurgeschiedenis zichtbaar en toegankelijk voor het brede publiek. Tegelijkertijd stelt het virtueel museum cultureel erfgoed verbonden aan de geschiedenis van de farmacie, het geneesmiddel en het vak van apotheker beschikbaar voor (kunst)historisch onderzoek. Zie de website:

www.nationaalfarmaceutischmuseum.nl

Publicaties

De uitgaven in de serie *Venster op Farmaciehistorie* zijn Nederlandstalige publicaties over de geschiedenis van de farmaceutische wetenschappen en het apothekersberoep. Voor de verschenen boeken zie:

www.stichtingfarmaceutischerfgoed.nl/publicaties

Word vriend

en steun de SFE. Vind u het belangrijk dat het farmaceutisch erfgoed wordt bewaard en toegankelijk wordt gemaakt?

De voordelen als vriend zijn:

- Nieuwsbrief: hiermee blijft u op de hoogte van de activiteiten van de SFE en verdere interessante zaken op het gebied van de farmaceutisch-medische geschiedenis.
- Uitnodiging voor de jaarlijkse 'vriendendag'.

U kunt zich opgeven via de website:

www.stichtingfarmaceutischerfgoed.nl/steun-ons

FARMACIE
een breed vak met een rijke historie

SGF Hét knooppunt waar vraag en antwoord samenkomen rondom de geschiedenis van de fysiotherapie in Nederland

Doelstelling

Elke beroepsgroep heeft zijn geschiedenis. Een fysiotherapeut die de geschiedenis van zijn beroepsgroep kent, begrijpt het heden beter en is voorbereid op de toekomst. De stichting heeft als doel het ontsluiten van de collectie voor het bevorderen van de historische kennis, ervaringen en (niet-) universitair onderzoek met betrekking tot de fysiotherapie.

Activiteiten

- Het bijeenbrengen en onderhouden van een historische bibliotheek, de archieven van het KNGF en de inhoudelijke beroepsverenigingen en het verzamelen van historisch materiaal, waaronder apparatuur, foto en filmmateriaal, bijzondere collecties e.d.
- Het stimuleren van historisch onderzoek.
- Het vastleggen van Oral Histories en Witness seminars.
- Het publiceren van artikelen en het geven van lezingen en colleges aan o.a. beroepsverenigingen en opleidingsinstituten.
- Studiedagen voor begunstigers, vrijwilligers en andere geïnteresseerden.
- Het samenwerken met andere organisaties op het terrein van de medische geschiedenis in de brede zin van het woord, zo ook met de internationale collega's die zich bezighouden met de geschiedenis van de fysiotherapie.

Collectie

De stichting beheert een uitgebreide bibliotheek, een collectie foto- en filmmateriaal, archieven en een unieke verzameling apparatuur. De bibliotheek is toegankelijk via een gemeenschappelijke catalogus op de tmgn-website.

Interviews

Behalve door publicaties in vakbladen draagt de SGF bij aan de geschiedschrijving van de Fysiotherapie door het afnemen van interviews. Tientallen prominente vertegenwoordigers van het werkveld geven zo een overzicht van de vakinhoudelijke en organisatorische ontwikkelingen.

Tijdschriften

De SGF beheert een volledige collectie tijdschriften op het terrein van de heilgymnastiek, fysiotherapie en massage. De gedigitaliseerde tijdschriften zijn toegankelijk via de website:

www.tmgn.nl/sgf

Steun ons als vriend en/of vrijwilliger

Als vriend krijgt u korting en voorrang bij onze jaarlijkse studiedag en ontvangt u vier keer per jaar een nieuwsbrief. Meld u aan via onze website. Voor het beheer en onderhoud, maar ook voor diverse projecten zijn wij op zoek naar enthousiaste collega's. Als vrijwilliger kunt u deelnemen aan de vrijwilligers- en werkdagen, lunchlezingen of andere activiteiten in het Trefpunt. Vrijwilligers kunnen gebruik maken van de fiscale vrijwilligersregeling, zodat de onkosten beperkt blijven.

FYSIOTHERAPIE
een vakgebied met een diepgaande traditie en
een dynamische toekomst

SHVB

Een kenniscentrum op het gebied van de historische ontwikkeling van de verpleegkunde in Nederland

Missie

De SHVB stelt zich tot doel om:

- initiatieven te ontwikkelen die bijdragen aan een genuanceerd en positieve beeld van de verpleegkundige zorg.
- inzicht te verschaffen in de reikwijdte en kwaliteit van het werkkterrein.
- bij te dragen aan kennisontwikkeling op het gebied van de verpleegkunde.
- te belichten dat vrouwen een belangrijke bijdrage hebben geleverd (èn leveren) aan de ontwikkeling van de verpleegkundige zorg.
- een historische verzameling te beheren en die toegankelijk te maken als een belangrijke bron voor informatie over de
- (technische) ontwikkeling van de verpleegkunde.
- samen te werken met relevante partijen in het veld.

www.verpleegkundigerfgoed.nl

Visie

De zorg is een belangrijk (politiek) thema in het publieke debat in Nederland. De inrichting van de zorg en de kosten ervan zijn bijna dagelijks terugkerende onderwerpen in de media. Voor een goed begrip van een amorf concept als 'zorg' is kennis van de geschiedenis ervan belangrijk. Onderdeel van de zorg is de verpleegkundige zorg. De SHVB draagt bij aan de profilering van de zorg door het toegankelijk maken van de materiele en immateriële aspecten van de verpleegkunde.

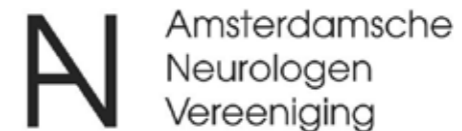
Collectie

De SHVB beheert een unieke omvangrijke collectie van meer dan 8.500 voorwerpen en vierduizend boeken die de rijke geschiedenis van de verpleegkunde illustreren. De historische verzameling wordt toegankelijk gemaakt door het ontvangen van bezoekers en het geven van rondleidingen.

Uitleen

De SHVB leent haar historisch verpleegkundig materiaal uit aan andere organisaties en personen, die het voor zeer uiteenlopende doeleinden gebruiken, waaronder exposities, onderzoek, publicaties, presentaties, jubilea, film en theater.

- **Erasmus MC**, afdeling Medische Geschiedenis
- **KAMG** Koepel Artsen Maatschappij en Gezondheid
Werkgroep Geschiedenis Sociale Geneeskunde / Public Health
- **KNGF** Koninklijk Nederlands Genootschap Fysiotherapie
Stichting Geschiedenis Fysiotherapie (SGF)
- **KNMG** Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst
Historiekamer, Bibliotheca Medica Neerlandica en Archief
- **KNMT** Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde
Stichting Vrienden Tandheelkundig Erfgoed (SVTE)
- **KNMVD** Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde
Veterinair Historisch Genootschap
- **KNO** Nederlandse Vereniging voor KNO
Werkgroep Geschiedenis KNO

- **KNOV** Koninklijke Organisatie van Verloskundigen
Commissie Catherina Schrader (CCS)
- **LVMP** Landelijke Vereniging Medische Psychologie
Genootschap Geschiedenis Medische Psychologie
- **NIV** Nederlandse Internisten Vereniging
- **NOG** Nederlands Oogheelkundig Gezelschap
Oogheelkundige Historische Kring
- **NOV** Nederlandse Orthopaedische Vereniging
Werkgroep Geschiedenis Orthopedie
- **NTVG** Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde
Bibliotheek
- **NVA** Nederlandse Vereniging voor Anesthesiologie
Kring Geschiedenis Anesthesiologie
- **NVAB** Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde
Werkgroep Geschiedenis Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde

- **NVDV** Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie
Werkgroep Geschiedenis Dermatologie en Venereologie
- **NVK** Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde
Commissie voor Historie en Archief
- **NVKC** Nederlandse Vereniging voor Klinische Chemie en Laboratoriumgeneeskunde
Historische Commissie NVKC
- **NVKG** Nederlandse Vereniging Klinische Geriatrie
Werkgroep Geschiedenis Klinische Geriatrie
- **NVN** Nederlandse Vereniging voor Neurologie
Werkgroep Geschiedenis Neurologie
- **NVOG** Nederlandse Vereniging voor Obstetrie en Gynaecologie
Werkgroep Historie Obstetrie en Gynaecologie

- **NVPC** Nederlandse Vereniging voor Plastische Chirurgie
Werkgroep Geschiedenis Plastische Chirurgie
- **NVR** Nederlandse Vereniging voor Radiologie
Sectie Historie Radiologie
- **NVU** Nederlandse Vereniging voor Urologie
Historische Genootschap Urologie
- **NVVG** Nederlandse Vereniging voor Verzekeringsgeneeskunde
Werkgroep Geschiedenis Verzekeringsgeneeskunde
- **NVvH** Nederlandse Vereniging voor Heelkunde
Historisch Genootschap Heelkunde
- **NVvN** Nederlandse Vereniging voor Neurochirurgie
Werkgroep Geschiedenis Neurochirurgie
- **ANV** Amsterdamse Neurologen Vereniging
Archiefopslag

NVMG

Een platform voor medici-historici en liefhebbers van medische geschiedenis en medisch erfgoed

De NVMG is in 2013 opgericht met als doel de medische geschiedenis in de breedste zin van het woord in Nederland te stimuleren en te bevorderen. Medici, diergeneeskundigen, tandartsen, verpleegkundigen, paramedici zoals fysiotherapeuten en verloskundigen, historici en andere geïnteresseerden behoren tot de doelgroep van vereniging.

De NVMG wil haar doelstelling realiseren door de historisch geïnteresseerde zorg-professionals te verbinden en de medisch-historische activiteiten te faciliteren. Kernactiviteiten zijn het organiseren van een voor- en najaarsbijeenkomst en het verstrekken van informatie over publicaties, lezingen, tentoonstellingen en evenementen door middel van nieuwsbrieven en via haar website:

www.nvmg.nl

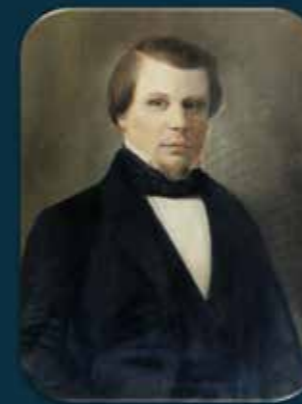
Het lidmaatschap van deze NVMG staat open voor alle geïnteresseerden in de medische geschiedenis over de volle breedte van het vakgebied.

Word lid van de NVMG en profiteer direct van alle voordelen voor leden.

- U wordt uitgenodigd voor de halfjaarlijkse ledenvergadering met inhoudelijke lezingen.
- U wordt op de hoogte gehouden van alle medisch-historische activiteiten via onze nieuwsbrieven.
- U draagt bij aan het zichtbaar maken en uitbouwen van de medische geschiedenis in Nederland.

Stuur ons een e-mail via:

info@nvmg.nl

KNMG

De Nederlandse artsenorganisatie die sinds 1849 het medisch verleden van Nederland koestert in de *Bibliotheca Medica Neerlandica*

Historiekamer

De Artsenfederatie KNMG heeft haar historisch bezit ondergebracht in het Trefpunt. Daar bevindt zich ook het depot voor de recente archieven die het vervolg zijn van de collectie in het Nationaal Archief. De 'Historiekamer' in het Trefpunt is tevens de werkbasis van het Domus Overleg, het gremium waarin alle wetenschappelijke verenigingen binnen de Artsenfederatie KNMG hun medisch-historische activiteiten coördineren en artsen met interesse voor de geschiedenis van hun specialisme vertegenwoordigd zijn.

Domus Dagen

Sinds 2007 organiseert het Domus Overleg jaarlijks een Domus Dag. Tijdens deze drukbezochte bijeenkomsten wordt een medisch-cultureel onderwerp door gezaghebbende sprekers uit de wereld van de humaniora en de geneeskunde belicht. De website van het Trefpunt biedt een overzicht van de presentaties.

De Bibliotheca Medica Neerlandica

De Bibliotheca Medica Neerlandica behoort tot de kroonjuwelen van de KNMG. Het meest omvangrijke en oudste deel is ondergebracht in het Allard Pierson Museum te Amsterdam. In de Historiekamer bevindt zich een kerncollectie vanaf circa 1875.

Pincet en Penseel

Dit gezelschap van artsen die enthousiast de beeldende kunst beoefenen heeft in de Historiekamer zijn vaste expositieruimte.

Bezoek het Trefpunt

Bezoekers, particulieren en groepen zijn welkom op de vrijwilligersdagen, zoals aangegeven in de agenda van het Trefpunt.

www.tmgn.nl/agenda

U wordt rondgeleid door professionals uit de medische, paramedische, farmaceutische en verpleegkundige wereld.

Openingstijden

De openingstijd is van 10.00-16.00 uur. Het gebouw beschikt over een traplift.

Aanmelden

Aanmelden via de e-mail van het Trefpunt (info@tmgn.nl) of bij een van de partners.

Bereikbaarheid

Het Trefpunt is bereikbaar:

- per auto: afrit 13 van de A6, richting Urk, bedrijventerrein Zwolsche Hoek.
- per openbaar vervoer: via Station Lelystad Centrum. Raadpleeg www.9292.nl.
- bij evenementen of groepsbezoek kan in overleg speciaal vervoer worden geregeld.

Adres

Foksdiep 4, 8321 MK Urk

**DOWNLOAD DEZE
FOLDER ALS PDF**

TMGN
HELP ONS
MET UW DONATIE

Het Trefpunt en zijn partners kunnen hun activiteiten alleen ontplooiën dankzij financiële ondersteuning door vrienden, begunstigers en mecenasen.

Zie www.tmgn.nl/donatie
of scan de QR-code.

